

NOVICE

gospodarske, obertnijske in narodske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 24. junija 1857.

Dober svet takim, ktem je toča polje poškodovala.

Po spisu direktorja Walz-a v Hohenheimskem časniku.

(Dalje.)

Če toča reš pobije.

Rež se raji obraste kakor pšenica in poganja, čeravno ne dosti, dokler ne odcvetè. Od reži, ktero je toča 23. majnika v polnem klasji pobila, sem nakosil še polovico tega, kolikor bi se je bilo pridelalo, če bi ne bilo toče bilo. Če kti polovicu zernja še prištejemo pokošeno slamo, ktera je v tem stanju za košnjo zmiraj toliko vredna kakor ovsena slama, bi se utegnila cela škoda le k večem na četertinku vsega ceniti.

Ako se rež, preden pride klas iz tulca, nad njim ulomi, se klas ne prikaže več tako lepo kakor pri pšenici, klas obvisi na ulomljenem mestu in hira; zatega voljo se v takih okoljsinah rež pred pokositi smé kakor pšenica, in to že tudi zavoljo tega, ker se bolje obraste kot pšenica. Z novimi reženimi poganjki je pa tako kakor z jaro režjo.

Če toča rež pobije kadar cvetè, ni od ulomljenega klasja nič več pričakovati; pognala bi pa takrat na novo tudi premalo, tedaj naj se njiva preorje, ker je še čas za drugo setev.

Če je rež že odcvetela, se zernje vendar še naredi, akoravno so bilke ulomljene, če le klasi in bilke niso v zemljo zatepeni in se dajo z roko še vzdigniti; takrat naj se rež le pusti pri miru; še bo plenjala. Leta 1849 mi je zadnje dni majnika (ravno na sv. Rešnjega telesa dan) že odvelo rež toča tako poklestila, da je med 400 do 500 bilkami le še ena pokonci stala, vse druge so bile en čevelj nad zemljo pobite nektere celo večkrat, in vendar sem je po 5 vagónov na prostoru še pridelal, kjer bi je bil sicer, če bi ne bilo toče bilo, 8 vag. nažel. Eno leto mi je toča kakih 16 ali 18 dni pred žetvijo rež tako pobila, da nobena bilka ni več pokonci stala, in vendar mi ni bilo dosti škode, tudi zernje je bilo dobro in težko; ravno tista huda ura je pobila pa tudi pšenico, — ker je pa še 10 dni delj do žetve imela, ni bilo zernje tako jekleno.

Če toča jari ječmen potolče.

Med vsem žitom se jari ječmen najraji obraste, pa tudi največ odraslikov požene; to dobro lastnost obderží celi čas, dokler ni odcvetel; tedaj se jari ječmen smé brez strahu pred kakor vsako drugo žito pokositi, če ga je toča pobila tudi že po cvetji. Ker klasje tudi nerado se prikaže, če so bili tulci nad klasjem ulomljeni, je tedej v takih okoljsinah še bolje jari ječmen pokositi kakor pa pšenico.

Ječmen bi jez podoral le takrat, kadar bi bila toča klase in bilke popolnoma v zemljo zatepla ali pa klasje popolnoma odbila, ker takrat ni ničesa več pričakovati. Ako pa toča ni tako hudo razsajala, še tudi na ulomljenih bilkah zernje plenja, čeravno je lože memo navaduega kadar ni toče bilo.

Če toča oves potolče.

Oves se ne obraste tako rad kakor ječmen, ker ga navadno v slabajo zemljo sejemo in zatega voljo mu manjka

moči vdrugic pognati. V močni zemlji naredi še veliko novih odraslikov, če ga je toča pobila, kadar se ni bil v latéh če pa so lati že popolnoma iz tulcov in je toča oves pobila, ko je cvetel ali še prej, takrat naj se podorje, če ni detelja spod sejana. Če pa je toča bila, ko je oves že odcvetel, se napravijo na zlomljenih bilkah vendar še lahke zernja, ako niso bile v zemljo zatepene.

(Dalje sledi.)

Imenik tistih, ktem je toča pobila, kateri so bile v dunajski razstavi svetinje in pohvalne pisma podeljene.

Iz Goriskega in Istrijanskega.

Veliko sreberno svetinjo je dobila:

c. k. kmetijska družba v Gorici za mnogoverstne pridelke.

Pohvalne pisma sta prejela:

c. k. kmetijska družba v Gorici in gosp. Sardoč iz Kopra za jelenki rog.

Iz Horvaškega.

Veliko sreberno svetinjo so dobili:

gosp. grof Štefan Drašković, grajsak Božakovinski za žita in semena, — c. k. ured gozdnarski v Fužini in c. k. ured gozdnarski v Kutjem za bogato zbirkijo gozdnarsko.

Malo sreberno svetinjo so prejeli:

gosp. grof Marko Bombelles grajsak v Opeki za bika, — gosp. Tverdoević Marko Brodjanin iz Klakora za koruzo, — c. k. polkovnija Brodska za perilo in obleko.

Veliko bronasto svetinjo so prejeli:

družvo akcijno v Reki za moko, — c. k. polkovnija Brodska in c. k. polkovnija Križevačka za nastojanje svoje v gozdnarstvu, — c. k. polkovnija Brodska za perilo in obleko, — poddružnica Dolgoselska dve svetinji za narodno obleko in orodje.

Malo bronasto svetinjo so dobili:

gosp. Todorović iz Karlovca za moko, — gosp. Prašnicki iz Varaždina za žita, — gosp. Imprič iz Bregov za žita, — c. k. polkovnija Brodska za perilo in obleko, — poddružnica Varaždinska za narodno orodje.

Pohvalne pisma so prejeli:

gosp. Pessi Josip iz Reke za različno rastlje in olje, — c. k. polkovnija Brodska in grof Chamaré, c. k. general in grajsak za černo vino od leta 1856.

Poljodelstvo in kemija.

(Dalje.)

Kakor je viditi, se nam je klobčič zeló zamotal, ker poprej smo rekli, da gnojna perst pospešuje rastlinsko rast; zdaj pa smo slišali, da je gnoj nepotrebna stvar. In res! zavolj tega ste se zelo pričkale imenovani stranki